

Comunicat de presă

Ministerului Agriculturii nu-i pasă de țărani și de mediu

Critici asupra Planului Național Strategic

București, 25 februarie 2022 - CoalițiaPNS, formată din organizații de mici producători și de conservare a naturi din România, atrage atenția asupra modului precar în care Planul Național Strategic 2023-2027 (PNS) tratează nevoile stringente și cronice ale țării noastre în privința viabilității fermelor mici și de familie și a gestionării resurselor naturale.. PNS transpune direcțiile agricole și de dezvoltare rurală europene, cu un buget de aproape 16 miliarde de Euro în subvenții și granturi, și va influența decisiv modul în care se produc alimente și se dezvoltă comunitățile rurale din țara noastră.

Eco Ruralis, Fundația ADEPT, Grupul Milvus, ROMAPIS și WWF-România, reunite în CoalițiaPNS, au participat la consultările formale pe care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) le-a organizat începând din 2020 pentru elaborarea acestui Plan, însă în fiecare etapă propunerile și soluțiile înaintate și fundamentate în baza expertizei, studiilor și experienței de teren ale organizațiilor menționate au fost aproape complet ignorate; au fost ignorate și toate invitațiile la întâlniri de lucru tehnice. În consecință, politica agricolă a României pentru următorii circa 7 ani, o perioadă critică din punct de vedere al securității alimentare și al evoluției crizei climatice, va rata majoritatea țărilor asumate la nivel european prin Politica Agricolă Comună și Green Deal și va continua vulnerabilizarea micilor producători și a unor ecosisteme și specii esențiale atât din punct de vedere al mediului, biodiversității, cât și din cel al producției agricole - păduri, pajiști, păsări, polenizatori. În plus, va alimenta în continuare degradarea solurilor, dependența de pesticide și o gestionare improprie a zonelor (umede) din lunca și Delta Dunării, ce duce la pierderea stocurilor de carbon și deci la emisii de gaze cu efect de seră.

Patru subiecte majore ignorate de Ministerul Agriculturii

1. Condiționalitate socială - Este nevoie de includerea condiționalității sociale în acordarea de plăți directe, în linie cu Art 14 din Regulamentul CAP („Social conditionality”), pentru a pune capăt degradării accelerate a drepturilor omului în sectorul agricol, aliniind astfel PNS și cu standardele minime enunțate de Organizația Mondială a Muncii. Conform acordurilor cu Consiliul UE¹ și recomandărilor Parlamentului European², este necesară impunerea elementelor de drept social și dreptul muncii, pentru a primi plăți directe. Dintre cele mai importante drepturi care trebuie reabilitate în sectorul agricol enumerăm: drepturilor muncitorilor agricoli (inclusiv sezonieri și/sau migranți) la condiții de muncă sigure, de a beneficia de asigurări sociale și de sănătate, de a se asocia și a se auto-reprezenta, totodată eliminând

¹ Comunicare acord politic între Consiliul UE și Parlamentul UE - 25 iunie 2021:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_21_2711

² Raport INI referitor la o strategie „De la fermă la consumator” pentru un sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0271_RO.html

orice formă de discriminare și exploatare. Producătorii și muncitorii agricoli români au nevoie de această condiționalitate socială mai mult decât oricine, datorită faptului că România are cel mai mare număr de muncitori agricoli din UE (atât domestici, cât mai ales migranți sezonieri).

2. Pajiști - cu toate că sunt cele mai importante categorii de terenuri agricole pentru păstrarea biodiversității și climei, și esențiale pentru o mare parte din fermieri - în principal pentru micii producători, pajiștile, respectiv cei care le gestionează, sunt absolut defavorizate în propunerea actuală PNS și asta în contextul în care România a pierdut deja 46.000 ha pajiști între 2007-2019 (FAO STAT). PNS nu cuprinde eco-scheme care să vizeze pajiștile permanente, iar în ce privește intervențiile de mediu și climă, pentru pajiști a rămas doar una singură, anume sprijinul nișat pentru pajiștile cu Înaltă Valoare Naturală (HNV). Deși benefic și cu zonă de acoperire extinsă, acesta e eligibil în mare parte doar în regiunile din interiorul arcului carpatic; pajiștile permanente din restul zonelor geografice rămân deci fără susținere pentru practici durabile de gospodărire.

3. Păduri și zone umede - țara noastră are o suprafață considerabilă de păduri situate în arii naturale protejate, statut care vine cu anumite restricții în gestionarea lor, menite să asigure prezervarea acestor ecosisteme. PNS este momentan singura sursă care poate susține proprietarii/gestionarii acestor păduri să respecte restricțiile, prin acoperirea pierderilor de venit. MADR nu a prevăzut însă absolut nicio astfel de compensație, deși are la dispoziție toate informațiile tehnice necesare. În lipsa compensațiilor, MADR consimte tacit la fenomenul tăierilor ilegale din ariile protejate. De asemenea, MADR consimte tacit la eliminarea vegetației lemnoase/forestiere de pe terenurile agricole, estimată la circa 500.000 ha, prin refuzul de a permite o acoperire mai mare cu vegetație decât cei 100 metri pătrați/hectar prevăzuți acum în normele de acordare a subvențiilor. La rândul lor, (fostele) zone umede din Lunca și Delta Dunării, cu ferme tradiționale piscicole, cu soluri nisipoase și turbării bogate în carbon, supuse unui regim forțat de desecare-drenare și transformare în teren arabil încă din vremea regimului comunist, vor fi tratate în același mod și în perioada următoare. Asta deși solurile respective nu se pretează producției agricole, iar sudul țării se confruntă cu o amenințare imediată de deșertificare accelerată de politica agricolă de până acum și de educația agricolă ce i-a împins pe fermieri să elimine toate zonele naturale (ex. perdelele agroforestiere de protecție). În Delta Dunării, doar în ultimii 3 ani, 5500 ha de ferme piscicole au fost transformate în terenuri agricole urmând subvențiile agricole în detrimentul pisciculturii și acvaculturii într-un mediu unde aceste activități ce contribuie la securitatea alimentară ar trebui să prospere. Același mecanism financiar este propus în continuare, în ciuda unor soluții alternative prezentate de WWF, împreună cu instituții publice, de cercetare și piscicole din această regiune.

4. Polenizatori și apicultură - Există semnale în comunitatea științifică și în statistici europene că insectele polenizatoare sunt în cădere liberă - începutul unei adevărate crize alimentare având în vedere că trei sferturi din culturile agricole depind de polenizare. De pildă, 37% din populația de albine și 31% din populația de fluturi din Europa se află în declin (IUCN, 2021). Totodată albinele îngrijite de apicultori sunt într-un constant declin, însă față de polenizatorii sălbatici intervenția omului reușește să compenseze efectele adverse cauzate în cea mai mare parte de agricultura intensivă (ex. pesticidele neonicotinoide interzise în UE, dar aprobate anual în România). Anual apicultorii trebuie să-și refacă efectivele de albine, ceea ce le afectează eficiența economică. Pierderile economice cauzate de moartea coloniilor de albine la iernare estimate la nivelul Statelor Membre este de ordinul zecilor de milioane de Euro (Brodschneider, R. și colab, 2021). Chestionarul COLOSS completat de apicultori evaluează pierderile din iarna 2020-2021 la

32,5% (față de 15% în iarna 2019-2020) din totalul coloniilor de albine deținute de apicultorii români, ceea ce echivalează cu o pierdere de 58 milioane Euro (fără a considera pierderea de producție apicolă și impactul asupra producției agricole). Nici acesta nu este un subiect pentru MADR.

Sfârșit

Note pentru editori:

- Atașăm Scrisoarea de poziție a CoalițieiPNS, care reia și detaliază propunerile organizațiilor membre, transmisă acum și în cadrul perioadei de consultare publică asupra Draftului PNS 2023-2027.
- Citate din partea organizațiilor membre ale CoalițieiPNS:

Ramona Duminișoiu, Membră a Comitetului de coordonare Eco Ruralis: *“În aceste momente de criză majoră trebuie să primeze obiectivele sociale ale politicilor publice, cu atât mai mult cele legate de agricultură. Drepturile țăranilor și muncitorilor în sectorul agricol de a trăi decent din munca grea prin înlesnirea accesului la fonduri publice și la piață sunt lucrurile de care avem nevoie urgentă pentru a depăși sărăcia și inegalitățile sociale.”*

Constantin Dobrescu, Vicepreședinte ROMAPIS: *Făcând o căutare în documentele proiectului PNS pus în dezbatere publică pentru a găsi cuvintele „albine”, „apicultură” sau „polenizator” nu am găsit nicio referire de acest fel cu excepția intervenției pentru sectorul apicol, fostul Program Național Apicol care a acoperit dintotdeauna parțial unele din costurile de operare ale stupinelor. Am participat la consultările PNS încă din prima fază, am făcut propuneri, am avut așteptări mari dar nu s-a reușit mai nimic...Ceea ce arată preocuparea celor responsabili de soarta agriculturii României pentru următorii ani, sub bagheta domnului ministru Chesnoiu, pentru domeniul nostru.*

Papp Tamás, Președintele Grupului Milvus: *”Biodiversitatea în Uniunea Europeană este cel mai grav afectată în habitatele gestionate ca terenuri agricole. În consecință, o bună parte a speciilor de păsări care trăiesc în acest mediu se află într-un declin accentuat (vezi Eurostat, evoluția speciilor de păsări asociate cu terenurile agricole). Ca urmare, o parte însemnată din bugetul UE este alocat pentru a întoarce această tendință negativă, însă Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale aparent a ales să nu facă nimic în acest sens și preferă să aloce majoritatea fondurilor tocmai către marii fermieri, cei care prin practicile agricole intensive cauzează aceste probleme. Este de neconceput în criza actuală de biodiversitate și climă cum poate MADR să acorde prioritate tocmai celor care generează astfel de presiuni asupra naturii și care implicit aduc prejudiciu restului cetățenilor care au dreptul la un mediu sănătos.”*

- Draftul PNS a fost publicat de MADR pe 16 februarie 2022 pe pagina <https://www.madr.ro/dezvoltare-rurala.html>. Odată încheiată perioada de consultare publică, MADR trebuie să transmită Comisiei Europene acest Plan pentru observații și ajustări, iar până la finalul anului acesta trebuie agreat între cele două părți și aprobat, pentru a intra în implementare din ianuarie 2023.

Pentru mai multe informații, contactați:

Ramona Duminiciu, Membră în Comitetul de coordonare Eco Rurales, 0746337022, ramona@ecorurales.ro

Cristi Gherghiceanu, Președinte executiv Fundația ADEPT, 0748200088, cristi@fundatia-adept.org

Nagy Attila, coordonator Asociația Grupul Milvus, 0728303868, attila.nagy@milvus.ro

Constantin Dobrescu, Vicepreședinte ROMAPIS, 0744823628, office.romapis@gmail.com

Mara Cazacu, Specialist dezvoltare durabilă, 0736098723, mcazacu@wwf.ro

Eco Rurales este o asociație de fermieri mici și mijlocii, care activează la nivel național. Eco Rurales reprezintă peste 17 000 de membri cu ferme care variază de la >1 ha până la 100 ha. www.ecorurales.ro

Fundația ADEPT Transilvania, fondată în 2004, este o organizație non-guvernamentală dedicată conservării biodiversității și dezvoltării rurale, situată în Saschiz, România. Scopul nostru este să oferim peisajelor cu Înaltă Valoare Naturală din Transilvania și comunităților de mici fermieri din zonă un viitor economic și relevanță pentru secolul XXI, fără a sacrifica sustenabilitatea și productivitatea acestora. <https://fundatia-adept.org/ro/>

Asociația Grupul Milvus este o organizație neguvernamentală, care își dedică toată activitatea pentru a conserva patrimoniul natural. Desfășurăm acțiuni de conservare a speciilor periclitare, de cercetare aplicată, de conștientizare și educație, veghem asupra respectării legilor și încercăm să influențăm procesul legislativ de partea naturii.

ROMAPIS este o Federație a Asociațiilor de Apicultori, care activează la nivel național. ROMAPIS reprezintă 15 asociații, peste 2000 de membri și aproximativ 100 000 de stupi. www.romapis.org

WWF este una dintre cele mai importante organizații internaționale care derulează proiecte pentru conservarea naturii, în peste 100 de țări, printre care și România. Misiunea WWF este să oprească degradarea mediului înconjurător și să construiască un viitor în care oamenii trăiesc în armonie cu natura. www.wwf.ro